

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru meseriele pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefranțuzesci se refuză. Articolele republicate nu se înlocuiesc.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Asimilarea.

Sibiu, 23 Decembre n.

Politica magiară culminează în faptul, că se dorește o poporațiune pe sêma statului ungar, care de la un capăt al țerii până la celalalt să fie de naționalitate magiară, ori cel puțin să vorbească, cu mic cu mare, ungurește. Acesta ar fi *statul unitar magiar*, visat de cei ce îl doresc, un stat locuit de un singur popor, cu o singură limbă, cu limba, nu numai oficiosă, ci și de înțelegere întră olaltă, ungurească.

Va fi realizată vre-odată acesta dorința a Magiarilor? Cu greu s'ar putea afirma așa ceva, după starea de arță a lucrurilor, când toate popoarele nemagiare din patrie sunt deșteptate la conștiință națională, și toate sunt firm hotărâte să trăiască așa cum le-a lăsat Dumnezeu pe acest pământ, cu obiceiurile lor și cu limba lor.

Politica magiară chiar și numai din acest punct de vedere ar fi deci greșită, pentru-că spre a magiarisa țera cu desăvârșire, este neincunjurat de lipsă, ca să fie popore în țera pe cari să le poți magiarisa. Dar' popore dornice de a fi magiarisate nu sunt în statul ungar, pentru-că nici unul din ele nu vrea să fie magiarisat, ci toate împreună se apără în contra magiarisării.

Dar' și mai greșită e politica magiară din motivul, că magiarisarea atât de mult dorită se caută să fie efectuită peste noapte, ori cel mult în câțiva ani. Iute și de grabă, pentru-că dacă nu ne magiarisăm statul, nu mai putem esista ca stat magiar! Acesta e lozincă politicei șoviniste magiare.

Adecă aceea ce nu s'ar putut face în curs de o mie de ani, să se facă în câțiva ani, și să se facă acum, când — e deșteptă și vie în fie-care popor? Să se facă iute și de grabă aceea, ce chiar și în cazul că s'ar putut face, nu într'un an doi, ci în două-trei sute de ani abia s'ar putut face?

Adevărurile acestea spusu-le-am politicianilor magiari la toate ocaziunile date și nu a noastră are să fie vina dacă n'am fost înțeleși și nu suntem înțeleși. Nu unitate de limbă se cere pentru-ca statul nostru să fie puternic, văzut și temut, ci *unitate de sentimente*. Nu o singură limbă, ci o singură și până la fanatism potență *iubire de patrie* ne trebuie, pentru-ca *statul nostru* să fie pus pe temeliiile cele mai solide și trainice. Ear' acesta iubire de patrie are să vină de la sine, când poporele nemagiare se vor convinge, că statul și pentru ele e mamă bună, nu mamă vitregă, că și lor li-se măsură dreptul și dreptatea cu măsura cu care se măsură Magiarilor!

Unitatea de sentimente se poate ușor ajunge, chiar și peste noapte, dar' unitatea de limbă, *nici-odată*. Asta e convingerea noastră. Și ne pare bine, că sunt și înțră Magiari omeni cari astfel ved lucrurile. În revista magiară „Magyar Közélet” la o astfel de concludiune sănătoasă ajunge dl Rácz Gyula, într'un articol apărut în numărul ultim, sub titlul „Asimilarea naționalităților”. Dl Rácz constată, că asimilarea nu se poate face, din următoarele motive (cităm din articolul dlui Rácz):

„O naționalitate care are conștiința naționalității, dispune de cultură națională, de societatea sa națională organizată, și are clasă medie inteligentă și bogată: *nu poate fi contopită în altă naționalitate*. Formarea clasei medii și societății naționaliste în Transilvania și în părțile nordice, printre Slovaci, Rouăni, Sârbi și Sași, se petrece înaintea ochilor noștri. La Croația politica magiară și societatea magiară pe teren politic a renunțat deja de mult, și ce e încă și mai periculos: a renunțat la ea și pe teren economic, și pe teren social. Inteligența de rasă magiară nu sporește în pas cu recensământul — e în decreștere; pe când inteligența naționalităților sporește rapid. Astfel, numărul elevilor la școlile naționalităților în ultimii douăzeci de ani a crescut cu 281%, și tot-aștel arată puternică creștere și numărul tinerilor nemagiară cari cercetază școlile superioare. În același timp numărul tinerilor magiari cari cercetă școlile superioare — scade. În restul timp de opt ani a scăzut de la 88% la 86-3%; decreșterea e deci 2-5%.

Și magiarimea nu-și acuiră nici moștile naționalităților. Din contră, perde teren la periferii, ear' formarea clasei medii-propietară de pământ naționalistă, s'ovără și române, și a „gentry”-lui român progresază fără nici o pedecă. Succesele de avere ale bancelor naționaliste și ale lucrării solidare a societății naționale istică: întărirea economică a naționalităților nu-o dovedește cele 150.000 jugere de pământ, cari în restul timp de numai câțiva ani au trecut în proprietatea clasei medii-propietară de pământ a Românilor. Întărirea pe teren economic, intelectual și social a naționalităților noastre nu-o dovedește marea lor cuprindere de teren în corporațiunile autonome comitatense și orașenești. Dovedește creșterea forței lor interne mișcarea tuturor alegătorilor naționalistici și ivirea deputaților naționalistici în dieta țerii...”

Atâta din articolul dlui Rácz Gyula. Ei bine, popore cari merg înaintea, poate că în cet, dar' sigur, pe calea progresului, în cultură, în bunăstare; popore cari se înmulțesc și întăresc mereu, cum se poate să mai fie asimilate și contopite în alte popore? Și cum se mai poate crede, că *ar putut* să fie asimilate, acum, în epoca conștiinței naționale? Iată, d. Rácz nu crede că acesta e tot puțință. Și vor fi ei mai mulți cari tot așa gândesc ca și dl Rácz. Dar' și mai mulți sunt aceia, cari, durere, vreau, ca asimilarea să fie efectuită *cu puterea*, și vina acestora are să fie, dacă forțarea unei politici greșite de felul acesta va da rezultate cu totul contrare, și în loc să cimenteze iubirea poporelor înțră olaltă, le va desbina și îndușmăni, spre paguba noastră, a tuturor.

Situația. Aât guvernul, cât și cel din opoziție fac pregătiri mari pentru luptele electorale, cari au să fie de astă dată foarte înverșunate. Opoziția unită va pune candidați în toate cercurile, ear' partidul guvernamental asemenea va pune contracandidați tuturor fruntașilor din opoziția unită.

Dar' cu toate pregătirile acestea, cari dovedește că dizolvarea dietei are să urmeze cu siguranță în Ianuarie, sunt politicienii cari gred în posibilitatea unei aplanări a conflictului dintră guvern și opoziția unită, și încă în ședința proxima a dietei, care se va ține Marțea, 28 Decembre. Conte Andrássy, disident eșit din partidul guvernamental își dă mari s'înțe, ca să restabilească pacea, și dacă i-ar succede, nu se fac alegeri noue.

E vorba, ca imediat după deschiderea ședinței din 28 Decembre contele Andrássy să facă propunere de împăcare, sub condițiunile următoare: Dieta să revocă propunerea lui Dániel, referitoare la modificarea regulamentului de casă, ear' opoziția să voteze îndemnatul și să primască de bună dorință guvernului de a se modifica regulamentul de casă astfel, ca obstrucțiunea tehnică să devină imposibilă.

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului.

De
Non quis, sed quid.
(Fine.)

12. *Tohanul-nou*, cu 192 case și 850 locuitori, colonizați aici din locuitorii din Tohanul-vechi emigrați în anul 1763.

Suma 1254 case și 5719 locuitori.

În fine în prejurul castelului, înțră munții Buceci (c. 2508 m.) și Pétra Craiului (c. 2241 m.) se grupează cele 10 comune în sensul strict brăneș, cu case izolate și risipite pe văi și dealuri, ce se concentrează la castel. Aceste comune sunt următoarele:

13. *Porța-Branului*, cu 177 case și 875 locuitori, la care e incorporat și teritoriul central cu 25 case și 100 locuitori.

14. *Sohodolul*, cu 299 case și 1269 locuitori.

15. *Predealul*, cu 97 case și 464 locuitori.

16. *Simonul*, cu 136 case și 1458 locuitori.

17. *Moeciul-inferior*, cu 414 case și 1865 locuitori.

18. *Moeciul-superior*, cu 134 case și 633 locuitori.

19. *Fundata*, cu 150 case și 770 locuitori.

20. *Șirnea*, cu 176 case și 872 locuitori.

21. *Peștera*, cu 110 case și 551 locuitori.

22. *Măgura*, cu 103 case și 550 locuitori.

Suma 1821 case și 9407 locuitori.

Laolaltă cu satele mai sus specificate dau 9654 case cu 43,948 locuitori, ce se țineau de castrul și domeniul Branului.

Cele zece comune brăneș înșirate sub numerii 13-22 mai înainte

formau numai o comună politică, condusă de castelanul Branului cu câte un pângariu (viceprimariu) pentru fie-care cătun, până la anul 1848, ear' de aci încolo de un primariu cu viceprimariu aleși de locuitori, stând sub jurisdicțiunea Brașovului până la anul 1863, când se incorporară la districtul Făgărașului. — La anul 1885 cele zece cătune se constituiră în zece comune politice de sine stătătoare cu primariu aleși de ele sub doi notari, al Branului-dejos și al celui de sus, unul cu trei comune și celalalt cu șapte comune. Din averea comună fie-care comună nouă și-a luat partea sa stătătoare din păduri și pășuni, rezervându-se obiectele neimpărtășibile, precum e casa comunală centrală, tîrgul, izla-

zul și păduricea din centru, sub administrarea unui comitet central ales din partea singuratecelor comune.

Fie-care din aceste comune au câte una sau două biserici, preste tot treisprezece biserici, cu parochii și școlile lor confesionale, ear' toate laolaltă o școlă în centrul Branului cu doi învățători și o învățătoare sub eforia centrală a bisericilor gr. or. române.

În centrul acestor comune, pe terenul așa numit al vămii, se află oficiile pretoriar și comunale, de vamă și veterinarie, postă și telegraf, gendarmerie, castelanul, medicul comunal cu farmacie manuală, oficiul silvic, biserică și paroch catolic, patru oteluri și alte cuartire pentru oșpeții de cură climaterică, două tîrguri anuale și două tîrguri de săptămână, Mercuria și Sâmbăta.

Originea celor două tîrguri de săptămână vine de acolo, că până la anul 1836 linia de vamă mergea pe la castel, așa că nu se putea trece fără lazaret de 8-15 zile, și locuitorii celor șapte comune de din sus se întâlneau cu cei de jos Mercuria la barieră, unde reciproc dau comanda să li-se aducă mărfuri de la Brașov și viceversa de la Câmpulung, ear' Sâmbăta veniau de luau în primire mărfurile aduse, și de aci s'au dezvoltat cele două tîrguri de săptămână, cari au rămas permanente și după mutarea liniei de vamă la frontieră.

Locuitorii din Bran, ca și cei din Zernești și cei vechi din Tohan, în vremile mai dinainte erau economi de vite avuți, cu țele de mii de oi, și herghelii de cai cu sutele, ce pe basa convențiunilor cu Turcia pentru mocani — le iernau în Valchia, Basarabia și Dobrogea, ear' vara le suiau la munți, cari parte mare erau ai lor, parte li luau în arîndă, pentru pășunit.

Din împrejurarea, că mulți dintră acești munți, din vechime s'au păstrat în unele familii, al căror nume e identic, d. e. muntele Noghia, al familiei Noghia, muntele Clincia al familiei Clinciu, Vlădoiu al lui Vlad, Predușu al lui Preda, Bărbuleț al lui Barbu, Bucșea al Bucșeștilor, Coja al lui Cojan, etc., se poate conchide că vechii locuitori au fost Cnezi sau Moșneni ca și Rucărenii etc.

Mai târziu deobligați la unele servicii pentru apărarea castrului și a frontierei ca castrensi și plăieși, apoi incorporați la Brașov, deveniră supuși dominali, cu încetul decădură din vechia lor libertate, și după rugărea referențelor barbare, și după strimtoririle de vamă, apoi a măsurilor silvice etc., au devalvat din averea cea însemnată de care se bucurau odinioară, căutând acum isyó-rele de existență în economia mai restrînsă a vitelor, a câmpului, a industriei și a negoțului.

Boeri de baștină nu se mai află, ci vre-o câteva familii de boeri ai țintului Făgăraș imigrate, precum familia Oltean de Sinca, Pandrea de Mărgineni, Tatar de Drăguș etc., despre cari am tractat la locul său,

De la comitat.

În congregația comitatului Sibiu, ținută în 21 Decembrie, n., membrul *Dr. Karl Wolff* a înaintat spre primire, în numele comisiunii permanente, următoarea propunere:

„Cu toate că congregația comitatului Sibiu condamnă proiectul de lege despre reformele școlare, pregătit din partea înaltului guvern, fiindcă primind acesta putere de lege răstornă legi fundamentale, ca legea despre egala îndreptățire a naționalităților și legile existente de sute de ani despre dreptul de dispunere și de autonomie școlară a bisericilor, ear' prin dispozițiunile de magiarizare îngropă în mod durabil pacea internă a țării și egudue încrederea număróselor cercuri de popor în dreptatea conducătorilor bărbați de stat:

Congregația comitatului Sibiu se pune în conflictul izbucnit între majoritatea dietei și partidele opoziționale pe partea majorității, și condamnă procedura opoziției, care prin obstrucția ce ducea țera spre abis a constrins majoritatea dietei să comită a privire la regulamentul de casă violarea justificată prin o necesară legitimă apărare“.

Propunerea a fost primită de majoritatea congregației, compusă din toate voturile săsești. Membrii români ai congregației n'au votat“.

Punctul de vedere al Românilor a fost precizat în congregație prin graiul dlui asesor consistorial *Nicolae Ivan*, care constatând, că propunerea făcută din partea emisiunii permanente, ce e drept, nu conține încredere directă la adresa guvernului, ci e numai condamnătoare pentru obstrucția din dietă, păgubitoare intereselor țerei, doclară, că membrii români ai congregației totuși nu o pot vota, din următorul motiv: propunerea conține în mod indirect încredere față de majoritatea dietei, față de partidul pe care se sprijinește guvernul și s'au sprijinit toate guvernele din trecut, partidul cu ajutorul cărui guvernele au adus în curs de 30 de ani următoarele legi asupritoare pentru Români:

Legea despre kisedovuri; legea des re introducerea limbii magiare în școlile medii; legea electorală excepțională pentru Ardeal, cu cens ridicat, și cu drept de alegere garantat pe seama nemeșilor; nimicirea autonomiei comitatelor și comunelor; legea despre magiarizarea numirilor de localități; legile despre matriculele de stat și căsătoriile civile; ordinațiunile lui Hieronymi, prin cari se desființază partidul național român, legea ministrului de instrucție *Berzeviczy*, etc.

Toate legile acestea au fost votate de majoritatea dietei, pe a cărei parte se propune, ca să se pună congregația comitatului Sibiu. Dar' Românii nu se pot pune pe partea ei. De aceea clubul român comitatens propune trecerea la ordinea zilei.

Propunerea e sprijinită de următorii membri români ai congregației: prof. *Dimitrie Comșa*, *Dr. Nicolae Comșa* și *Dr. Ilie Beu*, și pusă întâiu la vot, se ridică pentru primirea ei toți membrii români, pe când Sașii, majoritatea congregației, primesc propunerea comisiunii permanente, înaintată prin *Dr. Wolff*, după cum s'a spus mai sus.

Postul Crăciunului.

Vrednice de remarcare sunt frumoșele timpuri, când Românul ține cu sfințenie la obiceiurile strămoșești. Păstrarea acestor obiceiuri, pe lângă vitalitatea inherentă ființei noastre etnice ni-a păstrat neamul peste atâtea veacuri și ne-a trecut peste atâtea vijelii și valori eutropitoare.

În special la serbătorile Crăciunului, Paștilor, Rusaliilor s'au născut din frământarea minții Românului frumoșe obiceiuri, a căror păstrare se impune tuturor, căți țin, ca această nație să nu piară, ci să se fortifice și desvólte conform naturii sale individuale și în conformitate cu înaltele sale aspirații și cu îndreptățitele sale tendințe.

Dar' nu numai la serbătorile numite, ci chiar și în prejma acestora se formaseră alte obiceiuri pregătitoare, cari încălziau vatra țeranului, îi întăreau sufletul și inima atât de mult sbuciumată de durerile zilei.

Multe din aceste obiceiuri s'au perdut în cursul vremilor, multe s'au alterat prin contactul cu popórelor conveștitoare, multe s'au

păstrat și în curățenia lor originală, mai ales în părțile muntóse, unde poporul a rămas izolat și a dus o viață patriarhală. O patriotică și înțeleptă lucrare ar fi aceea, care s'ar porni spre a aduna atari obiceiuri, a le studia geneza lor, a le afla adevărata obârșie, a le supune unui studiu comparativ și a stabili amestecul sau esistența lor puritană.

Când și din partea cui se va iniția o atare lucrare sistematică, nu e dat a ști. Constat că bărbați zeloși ca *S. Fl. Marian* și alții au făcut frumoșe începuturi, dându-ne lucrări de mare valóre, prin intermedierea *Academiei Române*.

Subsemnatul s'm făcut în sesiunea sinodală trecută o propunere în sensul de a se aduna atari obiceiuri, cari s'au legat de biserică, s'au desvólat împreună cu viața acesteia, deci au primit un caracter religios. Tenorul acestei propuneri a fost tocmai ideea, ce o accentuai mai sus. Póte, că n'am fost priceput. Asta nu mă privește, ci cel mult póte să supere generațiile viitoare, cari ne vor învinováți că am întrelăsat a face aceea ce trebuia să facem.

Imi aduc aminte din copilăria petrecută pe Valea-Arieșului, cât de mult ne plăcea în postul Crăciunului să ne adunăm în școlă și să ne învețe învățătorii colindele Crăciunului. Abia apucam să vină Sâmbătă séra să ne adunăm și să colindăm „*Larum Dóme*“.

Pe lângă aceea, ce obiceiuri frumoșe aveam la sfântul *Nicolae* și apoi mai ales în ajunul Crăciunului, unde pe la noi umbă copiii cu colindă de salcă și intrând în casă zic: „A venit ajunul lui Crăciun într'un ceas bun cu zile multe și bune“. După ce primesc câte un colăcel ori mere sau nucă, la eșire rostesc: „Eșind, Dumnezeu între“. Acești „pitórei“ îți ofer o frumoșă privilegiu în părțile *Munților apuseni*, singurul loc după cunoștința mea, unde se usiteză acest obicei în felul și forma indicată.

Învățătorii noștri și-ar împlini una din cele mai sfinite datorințe creștinești și românești, dacă ar păstra aceste obiceiuri și li-ar cultiva cât se póte de mult. Ar bine merita de la patrie și națiune, ear' posteritatea li-ar datorii recunoștința pentru munca depusă în serviciul păstrării și generalizării acestor obiceiuri. Am ținut să le atrag atenția asupra acestui moment cultural și psihologic-etnic.

Dr. Petru Șpan.

Minciuna în viața copilului.

Fără facultate sufletescă, fără conștiință, fără voință se coborâ în lume copilul, incapabil de nici un raport moral, pus cu totul în grija și sub scutul părinților, cari după graiul de pricepere și pătrundere a chiamării de părinți, priveghiază mereu desăvârșirea jingășei odrasle. Cu ochiul treaz al minții se pogórá adevăratul crescător în lăuntru fraged, observând și îndreptând cu chibzuială puterile ce se grămădesc și încleșteză, cari însă în lipsă de grijă și conducere zbucesc zguduitoare ca și caderea prăpăstuită a unei náprasnice furtuni, robindu-l și supunându-l animalului. De la părinți, de la crescători atâtea totul, întréga țesătură sufletescă a viitoare personalității. Precum e urzala așa va fi și pânza ce se țese în scurgerea vremii.

Din acesta se desfășurá vedit rolul părinților în viața generațiilor de mâne. Căci de-și fără voință vine copilul în lume, totuși în el se înjgheabă un fel de voință, nu însă cea adevărată, în urma căreia se decide, ci un *séltatic neastémpér* „principiul neordini“, care nestăvilit slarmă tot ce 'i vine în cale, aruncând întréga viitoare ființă în viltórea primejdiilor și neteriorilor. Neastémpérul acesta are trebuință de zăgaz, pe care 'l și află în puterea energiei părintești, care luptă cinstit cu „principiul neordini“ spre a-i pune capăt, îndreptând și conducând înclinările mai lămurite, dând naștere adevăratei voințe, din care se odrăsléscă caracterul, individualitatea sau póte chiar și numai subiectivitatea.

Neastémpérul acesta însă nu se póte repune cu desăvârșire. Ici colea, în viața mai târziu se itesc printre fapte și vorbe rămășițe, pe cari noi le numim pécate, și pe acest-a, caută, pe lângă părinți, școlă cu ale ei progeduri, societatea în interesul ei, în urmă însuși individul, când eșunge de a se lipsi de tutorat, conducându-se singur, a le nimici, sau cel puțin a le înăbuși.

Un rod al acestui neastémpér e și *minciuna*, tăgăduirea adevărului, de a cărui prețnie cu anevole se póte desbára omul, de-și îi este dușman. E unul din eei mai primejlioiși vrăjmași ai omenimei, și omul luptă împotriva-și, dar' când se 'l repună, atunci îi intinde generos mâna de prietin. Minciuna își schimbă numele, îmbracă altă colóre și

și se alipește mai tare de om, învălindu 'l sufletul cu eșță, prin care adevărul cu greu mai póte pătrunde, ear' de te vei încumeta a-i spune adevărul, și-o căștigi dușman de mórté. Și rodul acesta, minciuna, e nesăcăt isvor de neterioriri. Numai astfel ne vom puté mântui de el, dacă ne vom îndelețnici de a-l stirpi în frageda copilărie, atunci când se pune temelie personalității.

Primii chiamăți de a pune capăt rodului séltaticului neastémpér sunt părinții. Ei sunt aceia, cari au sfânta datorință de a plivi buruienile neterabnice din sufletul odraslei, și îndeosebi mama, care în totă clipita are prilej de a pătrunde în sufletul fraged. Și mama o și face acesta, plivește și sádește, cheltue osteneți și puteri, și cu drag, căci e vorba de fericirea vlăstarelor sale. Iși dá totă silința de a stirpi pe demonul negațiunii din copil nu numai mama cu cultura modernă, trecută prin atâtea școle, ci toate mamele. Nu numai în familia de salon se manifestă străduința pedagogice, ci chiar și în séracele bordeie, unde viața e grea, luptă și muncă destulă, căci și cei-ce pórtă greul vieții sunt învălți de dorul de a crește din odraslele lor *ómeni de omenie*. Ei voesc, ca sufletul copiilor să fie deschis și sufletul adevărului să 'i pătrundă și sfințéscă.

Silințele și dorurile acestea le tácu m din plánsorile părinților, ale mamelor împotriva obicinuinței copilului de a minți. Vedem adese-ori cum mame, înduioșate până la lacrimi, se opresc în luptă cu îngăduirea adevărului, mărturisit cu cea mai deplină și curată conștiință: „nu mai știu ce să fac cu copilul meu inclinat spre neadevăr: am cheltuit vorbe de muștrare, toate pedepsele, și nu pot eșunge la capăt cu ei“. Și i-o credem cu bună inimă că a cheltuit, are și datorința, ca să cheltuea puteri în folosul ómenilor ce o s'ă vie, da' tot olată e datorce ca să le cheltusească bine, adăcă astfel, ca să folosească cât se póte mai mult, să se atingă cât mai bine scopul urmărit. Scopul în lupta acesta e de a desrădăcina minciuna din sufletul copilului. Și ca să eșungi la ținta acesta se recere o largă eșpirință și temeinice cunoștințe psihologice. Numai acesta te sprijinesc la rezolvirea întrebării acesteia de așa mare însemnătate. Să observi mereu cum se manifestéază viața copilului, să o cunoști pe deplin, și nu a unui singur copil, ci a mai multor, cât se póte de mulți, să priveghezi neobservat cum poroed diferite mame la urzirea sufletului fraged, la stăpîrea neadevărului, ca astfel să poți atatorii un *metod*, care cu mai multă siguranță și mai repede să ducă la scop.

(Va urma).

NOUTĂȚI

Clopotele — nóstre. Azi la 10 ore și 10 minute au sunat de primadată în turnurile catedralei toate patru clopotele, fiind trase timp de 10 minute. Luni la 11¹/₂ a sunat de primadată clopotul cel mare, așezat singur în turnul de cătră miază-nopte; de Luni până azi au fost ridicate și așezate în turnul de cătră miază-zi celelalte trei, făcându-se apoi azi tragerea de probă. După veacuri îndelungate, în cari credincioșii din Sibiu-cetate ai bisericii nóstre abia erau suferiți să laude pe Domnul în capelă fără turn, fără clopote, ascunsă în fundul curților, în dosul caselor, — azi sunetul puternic și armonios al clopotelor unei catedrale grandioșe, ridicată pe locul modestei capele de odinioară, umple de bucurie inima credincioșilor și vestește lauda și vrednicia acelora, din obolul cărora, prin ostenețele și sub îngrijirea cărora biserica ortodoxă română din Transilvania 'și are astăzi catedrala sa. Fie, ca primul glas de azi al clopotelor ei să fi sunat în ceas bun, în ceas cu noroc pentru tot mai mare progres și înaintare spre idealul ei: întărirea credincioșilor în credința strămoșească, conducerea lor spre tot ce e bun și frumos și plăcut lui Dzeu.

Crăciunul M. Sale. M. Sa împératul și rege *Francisc Iosif* plécă mâne (Sâmbătă) la *Wallsee*, spre a petrece serbătorile crăciunului în familia fiicei sale *Maria Valeria*. De acolo se va reitórce la *Viena* în 28 Decembrie.

Jumătate milion — spre scopuri de binefacere. Marți séra a reposat în *Coburg* véduva mare ducesă *Alexandrina de Sax-Coburg*. A testat în scopuri de binefacere jumătate milion de marce.

Proces de presă „Drapelului“. „Drapelul“ (*Lugoj*) raportéază, că *Mercuri* au fost ascultați la j'dele de instrucție redactorul responsabil *Dr. Cornel Jurca* și editorul *Dr. Valer Branișe* în cauza prim-articolilor publicați în nr. 96, 97 și 99 a. e. și în a articolilor secundari „*Ne trebuiesc fapte*“ (nr. 97), și „*Care e ținta?*“ (nr. 99), contra cărora procuratura a intentat proces de presă.

Curióasă „datorință“! Joia trecută s'a ținut în *Petersburg* consiliu de corónă în cauza memorandului înaintat de reprezentanții consiliilor județene („*zems vo*“) pentru introducerea constituționalismului în *Rusia*. În acest consiliu tarul a declarat că după ce el a moștenit sistemul de domnire autocratică, și consideră de datorință a 'l lăsa neștirbit ca moștenire fiului său. — Curióasă „datorință“!

Bancă — de colonizare. „*Magyar Jézálog Hitelbank*“, societatea pe acții „*Magyar Agrár. és Járadekbank*“, „*Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank*“, societatea pe acții „*Magyar Áltáános Takarékpénztár*“, din *Budapesta* și „*bancă de asigurare ces. reg. privilegiată*“ din *Triest* au hotărât să înființeze cu capital social de einci milioane o bancă sub firma „*Magyar Telepitési és Parcélázási Bank*“, care să se ocupe exclusiv cu afaceri de colonizare și parcelare. Adunarea constituantă se va ține cât de curând.

Un nou baron. *M. Sa* a conferit mare-proprietariului *Kuffler Károly* și urmașilor săi titlul de baron, cu predicatul „de *Diószeg*“, pentru meritele căștigate pe terenul agriculturii și economiei publice.

Mórtea doctorandului Borchină. Din *București* ni-se scriu următoarele: „Marți séra, 7 Decembrie v. a încetat din viață la spitalul *Colentina* din *București* internul doctorand *Serban Borchină*, în etate de 27 ani. Era fiu de țeran din comuna *Reșinari*. Acum doi ani am făcut cunoștință cu el la cafenea *Imperial*, unde ne stringeam de obicei o cétă de transilvăneni. Pe atunci murise un alt tinér doctor din *Reșinari* anume *Grebenea*, și eu având la m'ne numărul din „*Telegraful Român*“, unde era publicat necrologul, îl dau lui *Borchină*.

El îl cetește și 'mi spune: Noi cei mai séraci din *Reșinari* așa avem să ne pădăim. Bietul învățător *Galea* a murit când avea mamă-sa mai mare lipsă de ajutorul lui, *Grebenea* de asemenea și par' că eu nu o să am aceeași sórte? Decedatul a absolvat gimnaziul din *Sibiu*, și venind a'oi în *București* a dat lecții în familia dlui *Eliade Răducescu*, unde avea întreținerea, apoi mai dádea lecțiuni prin pensióne, și în urmă a fost numit interu la spitalul *Colentina*, unde acum o săptămână făcuse autopsia unui cadavru, și având o mi.ă sgrăbunță la mâna stângă, s'a infectat și după 6 zile de chinuri a murit. Până aproape de ultimul moment a fost conștient de starea sa, a cerut să vină un preot să 'l împărtășească și a lăsat cu limbă de mórté să fie înmormântat la cimitirul *Sf. Vineri* și să nu i-se facă autopsie. *Unul care îl deplânge*“.

Daruri de Crăciun pentru săraci. În urma apelului publicat de „*Reuniunea școlardilor români din Sibiu*“ în cauza umanitară a împărțirii de daruri la Crăciun pentru săraci au mai dăruit următorii: dna *Emina Dr. S. Pécourariu*, în amintirea mult regretatului *Cecilia H. Kman* din *Sas Sebeș*, 12 cor., dna *Sidonia Muntean*, din prilejul aniversării lui la 3 lea de la mórtéa soțului său *Demetriu Muntean*, fost jude r. în pens., 4 cor., *Ilustra* dră *Johana Moldovan* n. *Farkas*, 10 cor., „*O matrónă*“ 30 cor., *Institutul de credit* „*Albina*“ 20 cor., *P. Cosma*, dr. „*Albinei*“ 5 cor., *Henrich Schwartz*, inspect. la „*Donau*“, dna *Maria Harșianu*, soție de adv., *Daniel Papp*, c. și r. căpitán, *Dr. Ioan Frum*, adv., fie-care câte 2 cor., *Iuliu Popescu*, casariul „*Albinei*“ și dna *Ioana Rebegea*, fie-care câte 1 cor.

În același scop au mai dăruit veneratul domn cav. *Ignășiu de Iacobici*, colonel c. și r. în pens., 1 palton de érnă aproape nou și o par. de gheté; *Dr. A. Crăciunescu*, prof. sem., 2 rocuri și 1 pălărie, *I. Droc*, prot. emer. 1 pă-reche de gheté, 1 păcehoie pantaloni și o vestă; dna *Lusina Covrig*, soție de funcț. de bancă; 2 h. inițe pentru copii, 1 tricou pentru copii mari, 3 rânduri vestiminte pentru copii, 2 căciule și 1 pălărie; dna *Marou*, soție de tapisier, mai multe bugăți de îmbr.ăcăminte.

Sănătatea copilului este cea mai mult păzită comoră famiארă. Dacă copilul este nărit cu untura de pește a lui *Zoltán* e resistibil contra bólelor și contra influențelor stricacióșe. De aceea mortalitatea copiilor în *Anglia* e cu mult mai mică, de cât la noi, pentru-că acolo nu eșistă familie, în care copiii să nu folosească în seonul rece untură de pește. În scopul acesta neîntrecută este untura de pește a lui *Zoltán*. Sticla costă 2 coróae, la farmacia *B. Zoltán* în *Budapesta*, cum și în alte farmacii.

Arhivul exarhatului bulgar din Constantinopol, în urma unui incendiu întins pe plat Marți noaptea în birourile exarhatului, a ars scrum.

Țarul Nicolae — pentru eroii de la Austerlitz. Conform unei știri date din Brünn țarul Nicolae al Rusiei a dăruit 50 000 de corone pentru monumentul ce se ridică pe câmpul luptei de la Austerlitz în memoria celor căzuți în acea luptă. Monumentul costă 100.000 de corone și va fi dedicat în anul viitoriu.

Morte năprasnică. Mihail Hoduț din O'abgyepes (Bhor) s'a dus Marți în pădure pe tate lemne. Un copac tăiat a căzut apoi pe el și l'a strivit de tot.

Boicotare — reciprocă. De la turburările sângeroase din Innsbruck înecate din partea populației germane ca demonstrație contra facultății juridice cu limbă de propunere italiană, dușmănia dintr-o germană și italieni a luat dimensiuni tot mai mari. Poporația italiană din Trentino, ca răspuns la bruscarea studenților italieni și populației italiene din Innsbruck, a hotărât să nu mai cumpere nimic din prăvălii germane, să nu intre în localurile publice germane, să nu cheme în cas de morb medici germani, în cauze de procese să nu-și angajeze avocați germani și peste tot să se izoleze total de către societatea germană. Tot-așfel au hotărât apoi și nemții din Innsbruck față cu italienii, distrubind printre locuitorii germani o listă a comercianților, medicilor, advocaților, etc., italieni, însoțită de un apel, ca nimenea să nu stea de vorbă cu ei.

Mărăcie călătore. O mărăcie (loc apăsător, turtos) în esențiu de câțiva kilometri pătrați din comitatul Roseomon (în Anglia) a început Sâmbătă să aibă loc, făcând până Duminică la amiazi cale de aproape jumătate de mil. Sutul de pe ea a dispărut aproape de tot, locuitorii s'au refugiat în alte ținuturi. Autoritățile au luat dispozițiuni să împedecă cumva lunecarea solului.

Atentatul unei nebune. Medicul T. Præner întinând Joi dimineața în spitalul asilului de săraci „Elisabeta“ din Budapesta spre a cerceta bolnavii, când s'a apropiat de patul Ludovicei Gemény această scoțind de sub peră un cuțit a sarit asupra medicului și l'a rănit la grumazi și în pânțele. Rana de la pânțele e gravă. Nebuna a fost apoi legată și dusă în secția de nebuni a spitalului.

În atenția comercianților. Un tiner român comis (caif) de băcănii, bun cunoscător al limbii maghiare și române, caută angajament. Pretenții modeste. Eventuale oferte să se trimită sub adresa „Tiner comis“ în Seliște (comitatul Sibiu) post-restant.

Pentru întărirea corpului. Pentru a întări corpul și a-l face capabil de muncă, trebuie să fie provădit cu o cantitate anumită de nutreț, fie în organismul sănătos i-se pôte da în diferite forme. Altcum e însă când suferim de conturbațiuni în mistuire și avem stomac slăbuț; în astfel de cazuri trebuie îngrijit, ca mâncarea să ajungă în stomac în formă cât se pôte de concentrată pentru a împedeca îngreunarea stomacului, și totodată în o formă în care nutrețul să fie primit repede și întreg de organism. Un astfel de preparat nutritiv eminent e *Somatosa*, care e preparată din carne și care conține acele materii, cărora obține o valoare nutritivă însemnată, anume: *Somatosa* conține aceste materii în o astfel de formă, că ele sunt îndată absorbite în sucurile corpului fără a supera stomacul. În scurt timp *Somatosa* promovază starea generală a sănătății.

Teatrul orașenesc.

Vineri (23 Dec.): „Rose Bernd“, dramă în 5 acte, de Gerhart Hauptmann.
Duminică (25 Dec.): după amiazi: „Monna Vanna“, dramă în 3 acte de M. Maeterling; s'era: „Wiener Frauen“, operetă în 3 acte, de F. L'hár.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.
(Urmare)

Amvonul.

La mijlocul naosului trebuie să fie sub candelabru principal o ridicătură, o estradă, la biserici parohiale cu o treptă, la episcopii cu două, la metropolii cu trei și la patriarhii cu patru trepte, numită *amvon* (ἀμβων=loc ridicat), de pe care se cește apostolul, evangelia, polichronele, anumite ectenii etc. El însemneză pétra, pe care ingerii au răsturnat-o de pe mormântul lui Christos, anuțând învierea lui. În unele biserici vechi era acest amvon ceva mai spre altariu, în fața ușilor de la mijloc, ear' la mijlocul bisericii era așanumitul *amvon arhieresc*, pe care se îmbrăca arhierul¹⁾, ședea pe un scaun până la un anumit loc al liturghiei (la ieșirea cu sfânta evanghelie) și făcea unele servicii divine. În alte biserici sunt câte un amvon la hora dréptă, cum stăm cu fața spre altariu, pentru cétitul apostolului, altul la hora stângă de la citirea evangheliei și predică.²⁾

Amvonul cel de lângă hora stângă cu timpul s'a răzimat de pãretele nordic, ridicându-se pe pilastrii în sus ori fixându-se în pãrete, și prefăcându-se în catedrala de predicat precum o aflăm în tôte din bisericiile apusene, formată din rostrum-ul Românilor.

Astăzi aflăm numai un amvon, cel din mijlocul bisericii, și și pe acela numai în bisericiile mai însemnate.

Catedrala pentru predicat.

Acéstă catedrală, sau *tribună*, de la care se predică, se cește evangelia etc., fiind fixată în pãretele nordic cam sus, reclamă și o scară de suit în sus. Ea e introdusă aproape în tôte bisericiile românești mai însemnate, pentru-că din ea predicatorul stăpânește întreg poporul present. Una din cele mai frumoșe tribune este cea din biserica de la *Sinaia*. O sculptură în lemn admirabilă. În partea dinaintea de la *Sinaia*. O sculptură în lemn admirabilă. De o parte și de alta câte 2 *evangelisti*. Asemenea aflăm o columnă, scară, și un cărbaciu cu plesne multe.

La biserica metropoliei din Iași sunt 2 catedre; una e în pãretele nordic, alta în pãretele sudic. Un vultur ține cu aripile sale cartea, sau manuscrisul predicii.

Pe catedrală se pictéză de regulă *evangelisti*, cari simbolizează miezul cuvântului lui Dumnezeu, pe care au a-l vestii și preoții, o *trimbiță*, căci trimbița și cornul³⁾ sunt simbolul țării, cu care învinge vorbitorul pe toți ascultătorii.

Decalogul.

Pe multe catedre aflăm tablele celor X porunci, sau *decalogul*. Dar' peste tot în pictura bisericii abia lipsește undeva prorocul Moise și cu tablele legii, cu cele două lespezi de pétră, pe cari sunt scrise „cu degetul lui Dumnezeu“ cele 10 porunci. A constata, câte porunci au fost pe lespezea I și câte pe a II-a este azi imposibil. Atata ne spune scriptura (II Moisi XXXI. 18), că pe 2 table au fost scrise poruncile. Considerând acéstă, mulți împart 5 pe o tablă și 5 pe alta. Așa:

I	VI
II	VII
III	VIII
IV	IX
V	X

În *Biblia ilustrată*, tipărită de metropolitul Andrei Baron de Șaguna (Sibiu, 1856—58), aflăm la pag. 85 pe o tablă 3, pe alta 7. Asemenea împărțire (3+7) am mai văzut în biserica *Miréușilor* din Suceava, de-asupra ușei diaconiconului foarte mic, precum și în esteriorul bisericii de la mănăstirea *Sinaia*. Sub streșină e un șir de sfinți (Nichita Romanul, călugărul Pahonie, ostașii Dumitru, George, Sava, Procopie, Teodor, Mina, apoi Trifon, Haralampie, pustnicul Onufrie în pielea gôlă, cu barbă până la pământ și în stânga cu un ciomag noduros. Intre acestia e și Moise cu tablele și cu sandale.

În Iași am dat în un coridor din vestitul, dar' acum mult deteriorat castel al domnitoriului *Vasilie Lupul*, de mai multe mobile vechi, aruncate din biserica *Sfinților 3 ierarhi*. Pe niște mobile era aceeași distribuție 3+7.

I	IV
	V
II	VI
	VII
III	VIII
	IX
	X

¹⁾ Archiepiscopul actual al Bucovinei Dr. *Vladimir de Repta* însă se îmbracă totdeauna în altariu și apoi iese în naos. Asemenea făcea și antecesorul său imediat *Arcadie Ciupercovici*: ear' metropolitul Dr. *Silvestru Morariu*, cum și *Eugen Hacman*, se îmbrăcau pe amvon. În metropolia noastră arhierul se îmbrăca în mijlocul naiei, lipsind până acum amvonul.

²⁾ Vezi Zidirea etc. locașului dzeesc, de Dr. Teodor Tarnavski. Cernăuți, 1894, pag. 75.

³⁾ Pe esteriorul bisericii din Sucevița e pictat un preot bătrân, care atinge pe un diacon cu cétitul din frunte. Ii dă darul țării cuvântului și puterea augmentării.

Pe scaunul arhieresc din tablă 6 și pe alta 4, scrise astfel:

			VII
	I		
II		III	VIII
	IV		IX
V		VI	X

În mai multe locuri din aceeași biserică sunt 5+5, e. o feréstră 3+7.

În acéstă privință deci domnește o variațiune mare, ba chiar nestatornicie și inconsecuță. Împărțirea cea mai corectă este cea făcută cu considerare la cuprinsul poruncilor. Și anume: patru se refer la dzeire, ear' 6 la de-aprópele; deci e corect să se împartă 4 pe tabla I și 6 pe tabla II.

Astfel le găsim în pronaosul bisericii *Miréușilor* de la Suceava, unde Moise le primește pe muntele Sinai, pe când la alt loc sunt 3+7.

La biserica sfinților voivođi din București sunt tot 4+6. Asemenea la catedrala metropolitană din Cernăuți 4+6.

Asemenea în biserica parochială „din grópă“ de la Sibiu etc.

Epitaful.

Pe pãretele sudic, vis-à-vis de amvon, se potrivește epitaful, așazat în cadre și acoperit cu sticlă. Epitaful catedralei din Sibiu este un obiect de artă, brodat în fir de aur veritabil. E donat de un principe român. Merită deci espus vederii tuturor la un loc sigur. Intocmai este încuadrat și epitaful frumos al bisericii din Sinaia, făcut de dómna *Ana Roth* de la București. Sub epitaf e pictată o cruce cu raze, ca în săptămâna patimilor — luându-se din cadre epitaful — pãretele se nu rămână gol. Cadrele sunt astfel întocmite, că au zar cu incuietóre sigură.

Scaune și bănci.

Precum tôte serviciile noastre bisericești, ale celor *șapte laude*, sunt făcute de călugări și pentru bisericiile mănăstirești, așa și multe întocmiri din internul bisericii noastre sunt adecuate trebuințelor monahale. Bisericiile orientale pentru mireni (*καθολικά*) s'au întocmit ca și cele monahale, în cari călugării, — conduși de dinte și ceticice și schimonahie, — căutau fel și mijloce pentru a chinuși și ucide trupul, acceptabile de ispite, denegându-și ori-ce tignă și comoditate corporală.

Astfel s'a introdus la noi — orientalii — întré altele și usul de a asculta serviciile dumnezeesti, stând în picioré.

Bănci sau lavițe nu s'au admis din partea autorităților superióre nici odată și nicăiri în bisericiile noastre, de cât așanumitele franc sau scaune de lângă pãreții bisericii; dar' și acestea astfel întocmite, ca să poți și ședea și sta în ele. Latinii le numesc *fulcimenta*, *sellula*.

Am aflat însă în unele biserici din munții apuseni de mai multe-ori câte 3—4 strane, făcute întruna și așazate vertical spre pãreții laterali ai bisericii, fie în mijlocul naiei, sau în tinda femeilor. În biserica din Hértégani vre-o șase asemenea strane cu câte trei locuri au dat ansă la certe în pãpor. Am fost chiar eu esmis la fața locului, spre a împăca pe cei învrăjbiți. Resultatul a fost că tôte aceste scaune au trebuit delaturate din biserica. Asemenea scaune, în formă de bănci apusene există în biserica ortodoxă română din Abrud-sat și Zlatna; ear' bănci în tótă regula, ca în ori-ce biserică apusenă, am aflat în biserica noastră ort. română din Băița, comitatul Hunedórei. În naie erau opt asemenea bănci cu câte patru locuri, așezate în două rânduri. Preotul actual mi-a descoperit, că aceeași inovațiune datéză acolo înainte de 1848.

Introducerea acestor locuri de șezut în mijlocul bisericii s'au admis, spre a înmulți venitul bisericii, căci proprietarii lor solvesc o anumită taxă pentru folosirea lor. Probabil, că număróșii străini, cari s'au așezat prin acei munți pentru exploatarea aurului, au făcut acéstă inoire, căci în lipsa de biserici romano-catolice cercetau și ei cele ortodoxe.

În bisericiile rusești — în general luat — lipsesc chiar și aceste strane. Poporul ascultă slujbele stând în picioré. Chiar și în capela domestică din palatul de curte a țarului rusesc nu este nici un loc de șezut. Țarul și țarina ascultă sfânta liturghie în *genunchi*.

În bisericiile din metropolia noastră se află aproape peste tot scaune, numite strane, numai în jurul pãreților. Asemenea și în Bucovina, România,¹⁾ și peste tot în Orient. Acest us — afară de Ruși — a devenit general.

În unele locuri nisuița spre mai multă comoditate corporală a introdus stranele și mai la mijlocul bisericii.

Așa găsim în muntele *Atos* biserici cu mai multe rânduri de strane. *Lavra sfântului Atanasie* are chiar șase rânduri (două la pãreți, patru la mijloc); asemenea și biserica *sfântului Ioan* din *Ploesti*. Mai multe rânduri sunt și la biserica din mănăstirea de maice *Ciorogârta*, lângă București, în biserica centrală și în cea grecéscă din Brăila.

La bisericiuța parochială din Sibiu cetate încă erau, în pronaos, patru rânduri de strane, paralele cu pãreții.

¹⁾ În bisericiile de la sate din România lipsesc adese-ori ori-ce fel de strane.

(Va urma).

Este recomandat de cei mai distinși profesori și medici ca remediu eminent contra: **morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirație, ca bronchită acută, tusă convulsivă, mai ales este recomandat convalescenților după influență.** Promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, delăturează tusa și flegma, și face să înceteze asudórea de noapte. În urma gustului și mirosului său plăcut se ia cu plăcere și de copii. Se capteză în farmacia cu 4 cor. sticlă. Cumpărătorii să fie atenti, ca fio-care sticlă să fie provădită cu ficara următoare: (216) 26—52

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

Nr. 862 1905.

[334] 2-3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan lângă parochia *Ioan Cocan* din parohia de clasa a treia din *Mândra*, protopresbiteratul gr. or. Făgăraș, prin acesta se publică concurs cu termen de 36 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral gr. or. Făgăraș până la termenul deschis, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta și cuvânta, eventual a celebra.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea
protopop adm.

De la *Librăria archidieceșană* se pot procura diverse

ilustrate

cu text pentru Crăciun, cu preț de 8, 10 și 12 fileri.

Calendar de părete

româneșc, cu foi de rupt, cu datul nou și vechiu. Preț 1 cor., porto 30 fileri. *Librăria archidieceșană* din Sibiu.

Pentru domnii preoți!

De la *Librăria archidieceșană* se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.“

Conține 200 foi.

Preț 6-60 cor., + porto postal 80 fil.

Au apărut în *Tipografia archidieceșană*:

Noul abecedar de Dr. Petru Șpan
Preț 40 fileri.

Călăuza noului abecedar
De acelaș. — Preț 20 fileri.

Se pot procura de la *Librăria archidieceșană*.

La croitoria universală
strada poplăcii nr. 3, Sibiu, strada poplăcii nr. 3.

Se confecționează cele mai elegante, prompt și eftine (312) 4

reverenzi

cum și tot felul de haine de domni, după moda cea mai nouă. La cas de urgență se poate găta ori-ce lucru în 24 ore.

Cu deosebită stimă

I. Petrașcu, croitoriu de reverenzi.

A apărut:

Modele de cusături românești

de *Minerva Cosma*.

Preț: Caetul I 50 fil., caetul II 1 cor. plus porto 5 fileri.

Librăria archidieceșană.

Expoziția universală Paris 1900: Grand Prix, cea mai înaltă distincție.

Veritabil pe
numai pe
cu talpă
1860.
T.P.A.P.M.
C. ПЕТЕРБУРГЪ.

In Sibiu se capătă în prăvăliile de ghete
Franz Geisberger str. Cisnădiei
Fritz Geisberger strada Cisnădiei nr. 11
Palatul „Sparcassei“ Hotelul Neurihrer, stânga.

Ghete pentru zăpadă, Storm Slippers
Galoși
de Petersburg

Producția zilnică
a fabricii
40.000 părechi

Singurii contraheți: **Messtorff, Behn & Co., Viena, I.**
Vinzare în mie în toate prăvăliile mai alese de ghete, de modă și de gumi.

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs“, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neintrecute. Dovada cea mai eclatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapeșta, Graz, Praga, Viena etc., concertează exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neimpedecată ceea-ce poate.

Bösendorfer a făcut școlă.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de esecutare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de salon ale lui **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor viu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; îndeosebi este căutat acolo, unde numai rar se poate afla acordător.

Frații Stügl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

reprezentați prin 5 modele, de la 300-700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place tonul dulce și melodios, să-și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțămire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Piane bune **Hözl & Heitzmann** de la 320-380 fl.

De la firme mai noue se află în deposit instrumente draguțe cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa-numite „Harfen-Piano“. (O invenție binefacătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școlă și casă **Mannborg-Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eftine.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

Sibiu (Nagyszeben), strada cisnădiei nr. 9, etajul 1.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiuturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, azul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poștei de mâncare, răceală la gât și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația nereglată a sângelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii cari prefuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proceda la tratamentul meu. Atrag atențiunea P. T. public asura faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deocare „Ciaul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
de 15 ani.

Prețul aparatului mic e c r. 4. —
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapeșta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmáz.

Sbôr'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romanță pentru voce și pian de A. Bena. Preț 1 cor., porto 10 fil. Se capătă la *Librăria archid.*

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Țiganca. 8. Sunt fecior sădrăven. 9. Eu mă duc codrul rămane. 10. Imn ocasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae.
Caetul II: Cântec pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In ciresar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sicriul. — Cântec pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pără. 8. Cucule pără galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui caet 50 fil., plus 10 fileri porto

Editura *Librăriei archidieceșane* din Sibiu-Nagyszeben

Cărți bisericești.

ACAFISTUL prea sf. Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni, cu litere latine, ed. 1898, legat simplu cor. 1-70, legătură mai frumoasă cor. 2-10, în piele roșie cor. 3-20, ediție de lux cor. 4 și cor. 5-20, peluche . . . 7-70
AGHIAZMATAR, broș. . . . 4-
APOSTOLUL, lit. latine, ediție proprie .900, broș. cor. 7, leg. în piele neagră cor. 9-50, leg. în piele roșie cor. 11-50, ediție de lux broș. . . . 8-
(se legă conform dorinței comandatorului).
BIBLIA ILUSTRATĂ, litere cirile, Testamentul vechiu și nou, nelegată cor. 10, legată . . . 20-
CAZANIA, cu litere latine, broș. 6, leg. . . . 10-
CHIRIACODROMION, neleg. cor. 12, legat 16-
EVANGELIE, cu litere cirile, neleg. cor. 12, leg. cor. 20, fin legată cor. 33, în catifea roșie 112-
EVANGELIE, cu litere latine, legată cor. 20, fin legată . . 33-

EVHOLOGIU, cu lit. lat. (Molitvelnic), broș. cor. 8-80, legat 12-40
HIROTONIER pentru sf. de preoți, litere cirile, leg. . . . 4-
LITURGIA sfântului Ioan Gură de Aur 1-
LITURGIILE sf. păr. Ioan Crisostom. Vasile cel mare și Grigorie Teologul, broș. cor. 6, legat în pânză neagră cor. 8, fin broș. cor. 8, legat în piele 9-
MINEILE pe 12 luni, în 12 volume latine, broș. cor. 130, leg. în piele roșie cor. 172. Se vind și în tomuri singuratic 1 volum broș. cor. 11, legat 14-50
MOLITVELNICUL BOGAT, ciril, neleg. cor. 3-60, leg. cor. 5, fin legat 6-
OCTOICH MARE, ciril, neleg. cor. 20, legat 26-
OCTOICH MARE, latin, nelegat cor. 22, legat 27-
OCTOICH MIC, litere latine, ed. proprie, simplu legat cor. 1-60, în piele roșie cu copcii cor. 3-20, în piele neagră cor. 4, în piele chagrin cor. 5-20, legături mai fine la comandă.
OROLOGIUL CEL MARE, ciaslov bogat, cu lit. lat. broș 24, leg. 34-

CIASLOV (orologiu), lit. latine, broș. cor. 2, leg în pânză 2-40, legat în piele roșie cu copcii 4-
PARACLISUL, Acaftistul și vieța sf. mare mucenic Dimitrie . . 1-50
PENTICOSTARIU, ciril, nelegat cor. 12, legat 16-
PENTICOSTARIU, latin, broș. cor. 8-80, legat 12-40
PSALTIREA, cu litere latine, broș. cor. 5-50, legată 9-
PSALTIREA, cu lit. latine, format mic, broș. 1-20, legată . 3-20
RĚNDUIALA CHIROTONIREI NOULUI EPISCOP, de A. bar. de Șaguna, cu litere cirile, legată 10-
RĚNDUIALA LA SFINȚIREA BISERICILOR, cir., neleg. cor. 3, leg. 4-
TĂLCUL EVANGELIILOR, cir. broșurat 2-
TRIODUL CU STRAJNICUL, ciril, neleg. cor. 24, legat . . 34-
TRIODUL, latin, broș. cor. 22, leg. 27-

Se pot procura de la

Librăria archidieceșană.